

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

Затверджую
Ректор Чорноморського
національного університету
імені Петра Могили

_____ Л.П. Клименко

Узгоджено
Перший проректор

_____ Н.М. Іщенко

ПРОГРАМА
Комплексного кваліфікаційного екзамену
З напрямку підготовки 6.020304 «Міжнародна інформація»

Програма розглянута на засіданні
кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики
(протокол №__ від «__» _____ 2018 р.)
Завідувач кафедри _____ д.і.н., проф. О.П.Тригуб

Програма схвалена
Методичною радою факультету політичних наук
(протокол №__ від «__» _____ 2018 р.)
Декан факультету _____ д.політ.н., проф. О.В. Шевчук

ЗМІСТ

Вступ	3
I. Зміст комплексного екзамену за теоретико-методологічними блоками	6
Блок 1. Теорія міжнародних відносин	6
Блок 2. Теорія та практика комунікацій	7
Блок 3. Міжнародна інформація	8
Блок 4. Теорія та практика перекладу	10
II. Критерії оцінювання відповідей на іспиті	11
III. Рекомендована література	13

ВСТУП

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену була розроблена колективом викладачів кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського національного університету імені Петра Могили. Зміст програми відповідає галузевим стандартам, прийнятим Міністерством освіти і науки України за напрямом 6.030204 «Міжнародна інформація», що набув чинності у 2004 р.

Комплексний екзамен з напрямку підготовки 6.030204 «Міжнародна інформація» є однією з форм підсумкової атестація випускників за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», яка здійснюється після завершення теоретичної та практичної частини навчання за відповідним освітнім рівнем з метою.

Метою проведення комплексного іспиту за напрямком підготовки 6.030204 «Міжнародна інформація» є:

- встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти;
- оцінювання рівня сформованості загально-професійних і спеціалізовано-професійних компетентностей (знання, вміння, комунікація, автономність та відповідальність, інтегральна компетентність) випускників, передбачених відповідним рівнем національної рамки кваліфікацій і освітньо-професійною програмою підготовки фахівців за даним напрямком.

Вимоги до здібностей і підготовленості випускників. На атестацію виносяться система умінь та система відповідних змістових модулів, що визначені в «Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика» (ГСВОУ). Провідними визначаються вміння:

- використовувати на практиці положення теорії міжнародних відносин;

- використовувати на практиці теоретичні положення для аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу;
- використовувати знання про міжнародні організації та брати участь в їх діяльності як в Україні, та і за її межами;
- використовувати в комунікаціях, бесідах, переговорах правила дипломатичного протоколу та етикету;
- використовувати сучасні інформаційні системи і технології;
- використовувати методи і засоби інформаційно-аналітичної діяльності;
- використовувати іноземну мову в практичній діяльності за спеціальністю;
- у складі групи фахівців сфери міжнародних відносин або особисто готувати документи, проводити зустрічі, бесіди, переговори державною та іноземною мовами

Характеристика змісту програми. Програма атестаційного екзамену охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає отримати освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр» за спеціальністю «Міжнародна інформація». Програму розроблено відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра з міжнародної інформації, якою встановлено галузеві кваліфікаційні вимоги до бакалавра з міжнародної інформації і державні вимоги до властивостей і якостей особи, що здобула базову вищу освіту за професійним спрямуванням. Особливістю програми є те, що вона побудована за функціональними блоками і має міждисциплінарний синтетичний характер. Блоки програми відповідають функціям, для виконання яких має бути підготовлений бакалавр зі спеціальності «Міжнародна інформація».

Порядок проведення атестаційного екзамену. Порядок проведення іспиту визначається Положенням про екзаменаційну комісію (далі – ЕК) Чорноморського національного університету ім. Петра Могили (далі – ЧНУ

ім. Петра Могили). ЕК перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку випускників.

ЕК організовується щорічно і діє протягом календарного року. До складу комісії входять голова, члени комісії та секретар. Голова комісії затверджується Вченою радою ЧНУ ім. Петра Могили з низки провідних вітчизняних вчених. До участі в роботі екзаменаційної комісії можуть залучатися професори, доценти та інші викладачі відповідних кафедр як екзаменатори. У такому випадку вони користуються тими ж правами, що й члени комісії.

Робота ЕК проводиться у терміни, передбачені навчальними планами ЧНУ ім. Петра Могили.

До складання атестаційного екзамену допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану.

До ЕК перед початком атестаційного екзамену подається зведена відомість про виконання студентами навчального плану і про отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, практик та екзаменів на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Складання атестаційного екзамену проводиться на відкритому засіданні ЕК за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестаційний екзамен проводиться як комплексна перевірка знань студентів з дисциплін, передбачених навчальним планом за білетами, складеними у повній відповідності до навчальної програми дисциплін.

Результати складання атестаційного екзамену визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» та оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання ЕК.

I. ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗА ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИМИ БЛОКАМИ

БЛОК 1. Теорія міжнародних відносин

1. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин
2. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин.
3. Міжнародні відносини як суспільно-історичний феномен.
4. Суб'єкти міжнародних відносин.
5. Методологічні принципи теорії міжнародних відносин та класифікація основних методів теоретичних досліджень
6. Закономірності міжнародних відносин.
7. Зв'язок між структурою і функцією системи.
8. Сучасні школи й напрями в теорії міжнародних відносин
9. Еволюція ліберальної парадигми.
10. Еволюція політичного реалізму.
11. Розвиток марксистської парадигми
12. Неомарксизм. Світ-системна теорія.
13. Модернізм і постмодернізм. Соціологія міжнародних відносин. Міжнародна політекономія. Системність довестфальського світоустрою.
14. Вестфальська система міжнародних відносин;
15. Віденська система міжнародних відносин;
16. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин;
17. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин;
18. Постбіполярна система міжнародних відносин.
19. Механізм та процес прийняття зовнішньополітичного рішення.
20. Проблема "сили" в ТМВ.
21. Концепція «національного інтересу» у МВ. Співвідношення національного та інтернаціонального у зовнішній політиці країн.
22. Глобальна система міжнародних відносин.

23. Типологія міжнародних відносин
24. Взаємозв'язок війни та політики. Типологія війни. Проблеми локальних війн у сучасних умовах.
25. Співробітництво та інтеграція в міжнародних відносинах.
26. Типологія стратегій суб'єктів міжнародних відносин
27. Міжнародний конфлікт.
28. Типи міжнародного співробітництва
29. Різноманітність тлумачень міжнародної моралі. Основні імперативи міжнародної моралі в контексті глобалізації.
30. Особливості міжнародної ролі ТНК, національно-визвольних рухів, терористичних організацій та інших, як учасників міжнародних відносин.

БЛОК 2. Теорія та практика комунікацій

1. Основні підходи до визначення поняття «комунікації».
2. Основні функції комунікації.
3. Система комунікативного процесу.
4. Особливості невербальної комунікації
5. Вербальна форма комунікації. Роль мови у вербальній комунікації.
6. Сфери комунікації
7. Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів.
8. Основні характеристики комунікативних бар'єрів.
9. Основні проблеми комунікації.
10. Публічні виступи як засіб комунікації.
11. Характеристика основних комунікативних технологій: пропаганда, реклама, PR (зв'язки з громадськістю).
12. Масова комунікація як система. Функції масової комунікації.
13. Види масовокомунікаційного впливу (масове зараження; масова сугестія; масова маніпуляція).
14. Сутність, ознаки та функції громадської думки
15. Чутки як специфічний засіб комунікації
16. Міжетнічні комунікації.
17. Основні теорії та наукові напрямки досліджень соціальної комунікації.
18. Менталітет, духовна культура, архетипи: складові соціальної пам'яті.
19. Соціальна реклама.
20. Особливості, різновиди, завдання і засоби здійснення політичних комунікацій.
21. Форми, методи та технології подолання комунікативних бар'єрів

22. Журналістика у контексті «нових медіа». Он-лайнова журналістика.

23. Типи комунікантів у масовій комунікації.

24. Особливості ділової комунікації.

25. Теорія переговорів.

26. Особливості кризових комунікацій.

27. Теоретичні аспекти перформансу. Політичний перформанс.

28. Структура і типологія громадськості.

29. Технології політичної комунікації (політична пропаганда, методи політичного PR, політичний іміджмейкінг).

30. Діяльність ЗМІ в сучасному суспільстві. Зовнішні та внутрішні фактори, які регулюють діяльність ЗМІ.

БЛОК 3. Міжнародна інформація

1. Концепції інформаційної цивілізації. Цифровий розподіл.
2. Поняття, види, основні напрями міжнародної інформаційної діяльності.
3. Правове регулювання міжнародної інформаційної діяльності.
4. Інформаційна політика держави.
5. Інформаційна безпека. Інформаційні загрози.
6. Національна інформаційна політика України.
7. Міжнародна інформаційна безпека. Чинники міжнародної інформаційної безпеки.
8. Інформаційні війни: види, методи, причини, результати.
9. Міжнародний інформаційний тероризм. Міжнародна інформаційна злочинність.
10. Інформаційний суверенітет і його гарантії.
11. Інформаційна стратегія Європейського Союзу.
12. Діяльність ЮНЕСКО в галузі комунікацій.
13. Інформаційна політика Ради Європи.
14. Інформаційна політика НАТО.
15. Інформаційна діяльність дипломатичних представництв.
16. Засоби передачі зовнішньополітичної інформації. Інформаційно – аналітична діяльність зовнішньополітичних відомств.
17. Інформаційне забезпечення воєнних кампаній.
18. Інформаційно-роз'яснювальна робота у країні перебування.
19. Інформаційне забезпечення міжнародних переговорів.
20. Медіа-дипломатія. Діяльність медіа у системі міжнародних відносин.
21. Іміджева дипломатія. PR-діяльність зовнішньополітичних відомств.
22. Міжнародні публічні комунікації. Публічна дипломатія.
23. Інформаційна політика міжнародних організацій.

24. Інфоетика та права людини.
25. PR фінансових структур.
26. Електронна економіка та електронний бізнес.
27. Основні моделі засобів масової комунікації /ЗМК/ (тоталітарна, авторитарна, ліберальна, соціальна).
28. Державний та зовнішньополітичний брендинг.
29. Місце Інтернет в інструментарії міжнародних інформаційних відносин.
30. Боротьба із кіберзлочинністю в Україні.

БЛОК 4. Теорія та практика перекладу

1. Визначення перекладу. Види і типи перекладу.
2. Переклад і міжмовні відповідності.
3. Переклад як комунікативний акт.
4. Трансформаційний та денотативний підходи до перекладу.
5. Стратегії та одиниці перекладу.
6. Способи перекладу.
7. Визначення одиниці перекладу. Членування тексту.
8. Види перетворень при перекладі.
9. Лексичні прийоми перекладу.
10. Перекладацька транскрипція і транслітерація. 11. Калькування.
12. Лексико-семантичні модифікації. 13. Прийоми перекладу фразеологізмів. 14. Граматичні прийоми перекладу.
15. Морфологічні перетворення в умовах схожості форм.
16. Морфологічні перетворення в умовах відмінності форм. 17. Синтаксичні перетворення на рівні словосполучень.
18. Синтаксичні перетворення на рівні речень.
19. Стилiстичні прийоми перекладу метафоричних одиниць.
20. Прийоми перекладу метонiмiї.
21. Прийоми вiдтворення iронiї в перекладi. 22. Особливостi синхронного перекладу.
23. Адекватнiсть i еквiвалентнiсть в перекладi. Типи еквiвалентностi.

II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ІСПИТІ

Рівень знань та практичних навичок студентів на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» оцінюється екзаменаційною комісією за результатами усного іспиту. Екзаменаційний білет містить 4 питання, які відображають зміст усіх поданих вище блоків.

Тривалість іспиту – 30 хвилин на одного студента.

Критерії оцінювання:

- ✓ «відмінно» / A / 90–100 - передбачає повне розкриття усіх питань, зазначених в білеті; змістовний та логічний виклад матеріалу; максимальне дотримання хронології подій і явищ; аналіз проблеми з використанням першоджерел; вміння робити власний аналіз міжнародних явищ та процесів із застосуванням сучасних методів та методичних засобів; робити аргументовані висновки; змістовні відповіді на додаткові запитання.
- ✓ «добре» / B / 82–89 / C / 75–81 - передбачає повне розкриття усіх питань білету; змістовний та логічний виклад матеріалу; дотримання хронології подій і явищ; вміння робити власний аналіз міжнародних явищ та процесів із застосуванням сучасних методів та методичних засобів, робити аргументовані висновки, відповіді на додаткові запитання. При цьому висновки є недостатньо обґрунтованими та повністю не розкривають зміст питань.
- ✓ «задовільно» / D / 69–74 / E / 60–68 - передбачає неповне розкриття питань, зазначених в білеті; певні знання хронології, подій та явищ дисципліни; недостатній рівень вмінь робити якісний аналіз міжнародних явищ та процесів; при цьому висновки є не обґрунтованими та не розкривають повністю суті питань.
- ✓ «незадовільно» / FX / 35–59 / F / 1–34 - передбачає повну відсутність правильних відповідей на запитання, не дотримання хронології подій і явищ; неспроможність робити аналіз міжнародних явищ та процесів;

при цьому висновки є не вірними та практично не розкривають суті питань.

Відповіді студентів оцінюються кожним членом комісії, а голова підсумовує результати і після обговорення з комісією оголошує їх студентам. Голова ЕК передає письмові робочі записи студентів, зроблені під час іспиту, декану факультету.

Рішення ЕК приймається на закритому засіданні ЕК відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Студент, який при складанні атестаційного екзамену отримав незадовільну оцінку, відраховується з ЧНУ ім. Петра Могили і йому видається академічна довідка.

Студент, який не склав атестаційного екзамену, допускається до повторного складання протягом трьох років після закінчення ЧНУ ім. Петра Могили.

Студентам, які не склали атестаційний екзамен з поважної причини (документально підтвердженої), ректором ЧНУ ім. Петра Могили може бути продовжений строк навчання до наступного терміну роботи ЕК, але не більше, ніж на один рік.

Всі засідання ЕК протоколюються. У протоколи вносяться оцінки, отримані на атестаційному екзамені, записуються питання, що ставились, особливі думки членів комісії.

Протоколи підписують голова та члени ЕК, які брали участь у засіданні. Протоколи зберігаються в архіві ЧНУ ім. Петра Могили. Після закінчення роботи ЕК голова комісії складає звіт і подає його ректору.

III. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

До блоку 1:

1. Богатуров А., Косолапов Н., Хрусталеv М. Очерки теории и методологии политического анализа международных отношений. М.: Научно-образовательский форум по международным отношениям, 2002. 384 с.
2. Мальський М., Мацяx М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 461 с.
3. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организации: учеб. пособие / под ред. П. Цыганкова. Б.м.: Альфа-М : ИНФРА-М, 2009. 319 с.
4. Основы общей теории международных отношений: Учеб. пособие / под ред. А.С. Манькина. Б.м.: МГУ, 2009. 589 с.
5. Теория международных отношений: Хрестоматия: Учеб. пособие / Науч. ред. П. Цыганков. М.: Гардарики, 2002. 398 с.
6. Цыганков П. Политическая социология международных отношений: Учеб. пособие. М.: РАДИКС, 1994. 320 с.
7. Цыганков П. Теория международных отношений: Учеб. пособие. М.: Гардарики, 2003. 590 с.
8. Шепєлев М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. К.: Вища школа, 2004. 622 с.

До блоку 2:

1. Викентьев И.Л, Приемы рекламы и public relations. – СПб., 1995.
2. Дрейк Т.А. Язык познания коммуникации. – М., 1989.
3. Зарецкая Е.Н, Логика речи для менеджера. – М., 1997.
4. Зверинцев А.Б. Коммуникационный менеджмент. Рабочая книга для мене Матвієнко В.Я. Соціальні технології. – К.: Українські пропілеї, 2001.

5. Осовська Г.В. Комунікація в менеджменті: Курс лекцій. – К.: Кондор, 2003.
6. Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологии двадцатого века: М.: Рефл-бук, 2000.
7. Почепцов Г.Г. Теория и практика коммуникации. – М., 1998.
8. Филипчук В.С. Спілкування як соціально-психологічна взаємодія. – Чернівці, 2001.

До блоку 3:

1. Біленчук П.Д., Бут В.В., Гавловський В.Д. Комп'ютерна злочинність: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002. – 240 с.
2. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. – К.: Вища школа, 1997. – 27 с.
3. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. – К.: Либідь, 1995. – 111 с.
4. Городецька О.М. Міжнародна інформація. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. – Київ, МІЛП, 2001. – 165с.
5. Дьяконов В.П. Internet. Настольная книга пользователя. – М.: СОЛОН-Пресс, 2005. – 576 с.
6. Ефективна інформаційна робота: Посібник. – К.: Століття, 1998. – 98 с.
7. Захарова, І. В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посібник / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова. К. : Центр учбової літератури, 2013.
8. Зернецька О.В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародних відносин. – К.: Освіта, 1999. – 351 с.
9. Коломієць В. Міжнародні інформаційні системи – К.: ВПЦ Київський університет, 2001. – 458 с .
10. Королько В.Г. Паблік рілейшнз. Наукові основи. Методика. Практика. Підручник. – 2 вид. доп. – К.: Видавничий дім „Скарби”. 2001. –

200с.

11. Кудрявцева С.П., Колос В.В. Міжнародна інформація. (Навчальний посібник. Рекомендовано МОУ.).–«Слово», 2005.– 400 с.
12. Литвиненко О.В. Інформаційна безпека Європи: Конспект лекцій. – К.: Київський університет ім. Т.Г. Шевченка, 1999. – 61 с.
13. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика. - К.: Наша культура і наука, 2000. - 368 с.
14. Мелещенко О.К. Комп'ютерні і телекомунікаційні технології, як гарантія інтеграції журналістики. Україна в світовому інформаційному просторі. – К.: ІЗМН, 1998. – 194 с.
15. Мелюхин И.С. Информационное общество: истоки, проблемы, тенденции развития. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1999. – 207 с.
16. Муковський, І. Т. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах / І. Т. Муковський, А. Г. Мищенко, М. М. Шевченко. – К. : Кондор, 2012.
17. Петров В.Н. Информационные системы. – СПб.: Питер, 2002. – 688 с.
18. Плэтт В. Стратегическая разведка: Основные принципы: Пер. с англ. – М.: изд-во Дом “Форум”, 1997. – 376 с.
19. Почепцов Г.Г. Коммуникационные технологии XX века. – К.: Ваклер, 2001. – 352 с.
20. Почепцов Г.Г. Теория и практика информационных войн. – Ровно: Волинські обереги, 1999. – 124 с.
21. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. – К.: Київський університет, 1999. – 308 с.
22. Телешун С.О., Баронін А.С. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації. – К.: Вид. Паливода А.В., 2001. – 112 с.
23. Шпиґа П.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики: Конспект лекцій. – К.: Київський міжнародний університет, 2004. – 108 с.

До блоку 4:

1. Бархударов, Л.С. Язык и перевод. М.: МО, 1995.
2. Казакова, Т.А. Практические основы перевода. СПб: Издательство Союз, 2001.
3. Комиссаров, В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). М.: ВШ, 1990.
4. Мирам, Г., Гон А. Профессиональный перевод. Киев: Эльга Ника-Центр, 2003.
5. Стирнік, Н.С. Basic Translation Transformations. Дніпропетровськ: «Ліра», 2015.
6. Федоров, А.В. Основы общей теории перевода. М.: ВШ, 1983.
7. Швейцер, А.Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты. М: Наука, 1988.